

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravišтво je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 10. maja 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 55.

Kontrolirajte poslovanje konsumov!

Primorani smo na tem mestu ponovno podčrtati, da zadrugi zakon od 9. aprila 1873, ki v naših krajih še velja, v § 1. jasno omejuje delokrog zadruga na pospeševanje pridobiti in gospodarstva svojih članov. Poslovanje v vseh poslih zadruga se mora tedaj omejevati na člane, in zadruga, ki gre preko tega, ni več zadruga v pravem zmislu besede, ampak podjetje, kakor vsako drugo podjetje, podvrženo vsem predpisom, kojih se morajo držati zasebne trgovine in primorano nositi vse dajatve, ki se tako brezobzirno iztirjavajo od trgovcev. To smo morali danes zopet na tem mestu poudariti, ker smo prejeli od enega naših naročnikov z dežele pritožbo, da kmetijska zadruga v njegovem kraju prodaja vsakomur brez reda, bodisi, da je ta član zadruga ali ne.

Vemo, da se osobito na deželi, kjer se za kontrolo nikdo ne briga, vsevpriek greši, da se določila gorinavedenega zakona ne spoštujejo, ja, da je postalo poslovanje proti zakonu skoro redno, ki se trpi in skoro bi rekli celo odobrava. Vemo pa tudi, da se dela prav s takim protizakonitim poslovanjem zadrug legalnemu trgovstvu najhujšo konkurenco, da je tako nedovoljeno poslovanje danes poleg davčnih, socialnih in drugih bremen tisti faktor, ki našo trgovino, zlasti podeželsko, tlači in ubija, ker je tekmovalne s tako privilegirano konkurenco popolnoma nemogoče. Toda na položaju se s samim tarnanjem ne bo ni-

česar izpremenilo. Dokler stojimo v rezervi in molče gledamo kako konsumi svoje nedovoljeno kupčevanje širijo, se položaj ne bo izboljšal. Zato moramo iz rezerve na plan, da sodelujemo pri pobijanju nedovoljenega konsumarstva, da omogočimo kontrolo in zahtevamo, da se zlorabe, ki so že prerastle zdravo združništvo, temeljito odpravijo. Brez aktivnega sodelovanja onih, ki so vsled takih zlorab sami prizadeti, ne bo uspešno zasledovanje mogoče. Kontrolo nad poslovanjem zadrug se ne more voditi iz mesta, tudi ne moremo pričakovati, da bodo prišli na take kršitve zakonov kontrolni organi sami, ampak je tu potrebno, da sami ugotovimo konkretne primere zlorab in da jih prijavimo bodisi svojim stanovskim organizacijam, bodisi politični oblasti, ali pa tudi neposredno državnemu pravdniku, kajti zadruga, ki dela z nečlani, je tudi kazensko odgovorna.

Zadruga, ki vrši kako obrt, mora imeti v redu obrtno pravico. Predvsem mora biti izvrševanje take obrti dovoljeno po združniških pravilih, a poleg tega mora zadruga izpolniti vse predpogoje obrtnega reda. Tudi o tem se vsakdo lahko prepriča, in v primerih, kjer se ugotovijo zlorabe, je zadevo takoj prijaviti.

Dobro bi bilo, da se taki primeri zlorab prijavijo tudi nam, da na nje potem lista opozorimo kontrolne organe. Seveda morajo biti take prijave podprte s točnimi podatki. Le z aktivnim sodelovanjem vseh, predvsem pa podeželskih trgovcev, bo mogoče nedopustno poslovanje konsumov, ki se čimdalje bolj širi, če ne popolnoma zatreti, pa vsaj omejiti!

Predložitev trgovskih knjig za davek na poslovni promet.

Pred kratkim so nekatera davčna oblastva pozvala davkoplačevalce, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, naj v smislu določb člena 159. finančnega zakona za leto 1926/27 predložijo za dokaz pravilnosti vloženih prijav za davek na poslovni promet svoje poslovne knjige. Ker ti pozivi z ozirom na člen 93. finančnega zakona za leto 1928/29 niso bili zakonsko utemeljeni, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vložila na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani spomenico, v kateri je prosila, da se ti pozivi razveljavijo. Na to spomenico je Zbornica prejela od delegacije oficijelno obvestilo, da je delegacija naslovila dne 30. aprila 1928 pod št. A I 1473 ex 1928 na vsa davčna oblastva v Sloveniji sledeči odlok:

»Po dopisu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani z dne 26. aprila 1928, št. 5395 ste pozvali številne trgovce, da Vam v smislu člena 159. finančnega zakona za leto 1926/27, v dokaz pravilnosti prijavljenega prometa predložijo poslovne knjige.

Opozarjam Vas, da stopa vsled člena 93. finančnega zakona za leto 1928/29 (Uradni list z dne 27. aprila 1928, št. 130/41) zopet v veljavo člen 11. zakona o davku na poslovni promet z dne 31. januarja 1922 (Uradni list z dne 19. septembra 1921, št. 289/113.). Nikakega dvoma ne more biti o tem, da je s pravkar navedeno določbo finančnega zakona za leto 1928/29 razveljavljen člen 159. finančnega zakona za leto 1926/27.

Zato prekličite takoj vse odrejene vpogled v poslovne knjige, izdane na podlagi določb člena 159. finančnega zakona za leto 1926/27. Preklic utemeljite z določbami člena 93. finančnega zakona za leto 1928/29, ki bistveno spreminja člen 159. finančnega zakona za leto 1926/27.

Tudi določbe neposredno Vam došlega razpisa generalne direkcije poraza v Beogradu z dne 8. marca 1928, št. 30514, tolmačite skladno z določbami pravkar citiranega člena 93. finančnega zakona za leto 1928/29.

Glede tolmačenja člena 11. zakona o davku na poslovni promet osobito glede odnosa tega člena do določb člena 10. zakona v besedilu novele z dne 31. januarja 1922 (Uradni list z dne 4. marca 1922, št. 46/20) velja sledeče:

Po pravilniku k členu 11., zgoraj citiranega zakona je razlikovati formalno in meritorno kontrolo prijav za davek na poslovni promet. Formalna kontrola se nanaša po členu 11., pravilnika na ugotovitev ali se vodijo knjige (opravljenega prometa), ali se dnevno upisujejo vse določene vsote v dotične kolone in ali je davek za minulo četrtletje vplačan po kuponu, ali ne. Ta (formalna) kontrola spada po besedilu člena 11. neposredno v kompetenco davčnega oblastva. Meritorna kontrola prijav za davek na poslovni promet pa spada po členu 11. v zvezi s členom 10. zakona o prometu davku brez dvoma v kompetenco davčnega odbora. V tem oziru je izdal gospod minister za finance že z razpisom z dne 23. maja 1922, št. 17.634/N izčrpna pojasnila in navodi-

la.) (Glej tukajšnji odlok z dne 12. junija 1922, št. A I-6/4. ex 1922.)

Ker je s pravkar navedenim razpisom vprašanje, kdo naj vodi kontrolo prijav in kako naj se ta vrši, povsem točno rešeno, Vam nadaljna priredba davka ne more povzročati težkoč. Zato pričakujem, da se bo davek na poslovni promet odslej prirejal brezhibno po zakonu in skladno z dejanskimi razmerami. Gospodu starejšini pa naročam, da posveča vprašanju pravilne priredbe prometnega davka osobito pažnjo.

KONGRES JUGOSLOVANSKIH INŽENJERJEV V LJUBLJANI.

V dneh 2. do 4. junija 1928 se vrši v Ljubljani glavna skupščina Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Obenem se praznuje 10-letnica tega Udruženja, ki obsega vse inženjerje in arhitekte v naši kraljevini in ki uživa odličan ugled. Pričakuje se, da se skupščine udeležijo nad 200 gospodov iz pokrajin izven Slovenije.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Po poročilih iz beograjskih listov posnamemo, da želi avstrijska vlada ponovno začeti pogajanja za revizijo trgovinske pogodbe. Pogajanja naj bi se začela že koncem meseca maja. Avstrijska vlada je to svojo željo že sporočila naši vladi in je pričakovati, da bo naša vlada te dni določila termin za pričetek pogajanj.

TEKSTILNA RAZSTAVA V SKOPLJU.

Tekstilna razstava v Skoplju se vrši od 24. maja do 10. junija 1928. Zagotovljena je zadovoljiva udeležba tudi od strani tekstilne industrije iz Slovenije.

UREDBA O ODPIRANJU IN ZAPIRANJU OBRATOVALIŠČ.

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtniških lokalov je bila, kakor izvemo, včeraj objavljena v Službenih Novinah. V prihodnji številki našega lista prinesemo dobesedni prevod te uredbe, ki jo gotovo z zanimanjem pričakujejo vsi naši trgovski krogi.

Ustanovitev organizacije splavarjev iz Dravske doline. Dne 7. maja je bila ob Pristanu v Mariboru ustanovljena organizacija splavarjev — spodnjih in zgornjih — iz Dravske doline. Glavni namen v Dravski dolini popolnoma nove organizacije je: čim uspešnejša zaščita interesov splavarjev.

Trgovski stiki z Nemčijo. Generalni konzulat kraljevine SHS v Berlinu obvešča, da mu je uprava gospodarskega dnevnika »Industrie- und Handelszeitung« iz Berlina, ki je subvencioniran tako od države kakor tudi od zasebnih gospodarskih ustanov v Nemčiji, obljubila, da bo v listu brezplačno objavila vse oglase, koje bi ji poslali naši izvozniki potom generalnega konzulata. Ti oglasi smejo vsebovati: 1. Ponudbe blaga inozemskih tvrdk za prodajo v Nemčiji in 2. ponudbe zastopništev za prodajo inozemskega blaga v Nemčiji. Tekst takih oglasov bi se moral poslati generalnemu konzulatu, da jih pregleda in pošlje upravi. V oglašju je navesti jezike, v katerih dopisuje tvrdka.

Fr. Zelenik:

Teorija in praksa v knjigovodstvu.

Nemški pregovor pravi: »Gau ist alle Theorie«, kar bi bilo po naše: »Teorija je siva«. Siv je pepel, siva je megla, siva je neka četveronožna žival, o kateri se govori, da je bolj neumne sorte; siva je barva praznega, pustega, dolgočasnega.

Kdor trdi, da je teorija siva, tedaj pusta in dolgočasna, ta pač ni v prijateljski zvezi z njo. Takih je tudi današnje dni precej.

Teorija je hčerka prakse. Ona je dokaj mlajša od svoje matere, tudi nima izkušenj svoje matere, se še vedno uči od nje, kakor se vsi učimo od svoje matere.

Vendar je teorija za praktično življenje nepreračunljivega pomena. V knjigi najrazličnejših strok in ved je nabrano ogromno izkušenj in nasvetov iz prakse za mladino in za vsakogar, ki hrepeni po izobrazbi in napredku. Zasluga teorije na današnjem duševnem razvoju človeštva je naravnost velikanska. Te vrednosti ne more nihče zanikati. Vkljub temu široki krogi posvečajo teoriji vse premalo pažnje, kar mora reči vsak, ki ima za seboj večje število let ali ki ima odprte oči. V mislih imam predvsem našo trgovsko prakso in rečem še bolj natančno: naše knjigovodje. Mnogo je še takih, ki se bore malo zanimajo, kaj je novega v stroki. Imajo stalno službo, primerne dohodke, po dolgoletni stari navadi opravljajo svoje posle mehanično enako stroju, in zadovoljna sta oba: šef in nastavljenec. Za take knjigovodje ni strokovnih listov, ne knjig. Za stanovske koristi in ugled se sploh ne zanimajo. Kaka obsežnejša strokovna izobrazba se jim dozdeva nepotrebna.

Ako tak knjigovodja iz enega ali drugega vzroka izgubi službo, se nahaja navadno v jako mučnem položaju. Navajen je le enega kopita in čega postavijo pred moderno urejeno knjigovodstvo, ali zahtevajo od njega, da naj kaj modernega in praktičnega uvede, mu navadno zmanjka tal. Brzo in zanesljivo se bo znašel tisti knjigovodja, kateri je čital strokovne knjige in časopise, se zanimal za novosti in izboljšanja v knjigovodski praksi. Takemu knjigovodji donaja teoretično znanje obilo sadu. Uvajal in izrabljaj bo praktične nasvete in uvedbe, kakoršne predlagajo in priporočajo v knjigah in časopisih praktiki in teoretiki.

Kakor so različna in številna industrijska in trgovska podjetja, tako so tudi številne in različne uredbe knjigovodstva. Res je, da morejo vse temeljiti na načelih dvostavnega knjigovodstva, ali razlike obstajajo v načinu porabe in v posebnostih, katere zahteva vrsta obrata. Naj bi knjigovodja še toliko in toliko let služboval, naj bi pogosto menjaval službo, z vsemi posebnostmi bi se ne mogel seznaniti v praksi, kakor bi ga tudi pogosto menjavanje služb ne priporočalo. Dolgoletno službovanje v enem podjetju ne nudi širše izkušnje in tudi ne obsežnejšega strokovnega znanja. Potrebno je čitanje strokovnih knjig in časopisov, katere praktik lahko in hitro razume ter boljše izrabljuje teoretična navodila.

Stremljenje po izpopolnitvi strokovnega znanja ne koristi le posamezniku, ampak tudi vsemu stanu.

Stanovska zavest knjigovodij je še dokaj majhna. Kdo vse je tudi danes »knjigovodja«! Ta naslov podeljujejo uslužbenecem večkrat delodajalci, ki nimajo pojma o knjigovodstvu, zato pa pogostoma knjigovodje znajo le pisati in brati. Povedal mi je znanec, da je pri nekem podjetju moral plačati račun. Gospodar ga je poslal k svojemu knjigovodji. In kdo je bil knjigovodja? Hlapec ob enem! Nekdo je iskal knjigovodkinjo, katera bi v prostem času pomagala tudi pri hišnih delih.

Drugi stanovi pobijajo z vsemi sredstvi zlorabo označbe svojega stanja, le knjigovodja, trgovski potnik in zastopnik bi lahko bil vsak. Toda trgovski potniki in zastopniki se že borijo proti raznim nepozvanim potnikom in zastopnikom ter priznavajo za svoje tovariše samo tiste, ki so se trgovine res učili, le knjigovodje molče. Imamo pa danes že precej strokovno jako izobraženih knjigovodij, celo akademike, kateri bi pač morali negovati stanovsko zavest.

Ni dolgo tega, kar sem pozival v »Trgovskem listu« knjigovodje na skupno delovanje in nekako združenje. Predlagal sem, da bi se v Trgovskem društvu »Merkur« ustanovil odsek, kakor se pri gremijih ustanavljajo odseki različnih panog. Na ta moj nasvet se je oglašil pismeno eden, osebno pa mi je eden rekel, da odobrava mojo misel. V Sloveniji imamo nad 300 knjigovodij!

Vsak knjigovodja mora poznati ne samo temeljna načela dvostavnega knjigovodstva, ampak tudi vse njegove različne oblike in načine porabe, n. pr. tvorniško, bančno, zadružno, posojilnično in hranilnično knjigovodstvo, kameralistiko, ameriški način, kartoteko itd.

Posameznik večinoma nima sredstev, da bi si nabavljaval razne nove knjige in naročeval strokovne časopise, ki so danes jako dragi. Naročil sem knjigo odličnega naslova in tudi odličnega pisca, nemškega strokovnega profesorja. Drobna knjižica je stala 120 Din. Ako bi naročevali za celoto, bi na posameznika odpadel malenkostni znesek. Knjige in časopisi bi krožili med člani in vsak bi imel od tega koristi.

Moja želja je, da bi se knjigovodje zanimali za stanovske zadeve, za nove naprave in praktične nasvete, da bi priborili knjigovodstvu tisti ugled, katerega zasluži in tisti pomen, katerega ima redno in sistematično knjigovodstvo za vsako podjetje. Resničen napredek je od knjigovodstva ravnotako odvisen, kakor od strokovnega vodstva.

Knjigovodja, ki odobrava moje misli, naj se javi Trgovskemu društvu Merkur v Ljubljani ali pa meni na naslov društva.

VERMUT IN OBLASTNA DOKLADA.

Iz trgovskih krogov smo prejeli sledeči dopis: Pred kratkim sem dobil iz Dalmacije 100 l pelinkovec. Organi finančne kontrole so mi pri prejemu zaračunali na ta pelinkovec 800 dinarjev oblastne doklade, češ, da spada pelinkovec med fina vina. Ob tej priliki so me opozorili na razliko, katero dela oblast glede doklade na pelinkovec. Na pelinkovec, katerega se proizvaja v ljubljanski oblasti, se pobira po pravilniku trošarinska doklada 35 Din za 100 l, na pelinkovec, ki se pa v oblast uvaža pa 800 Din. Razlika je ogromna in v tej izmeri nikakor ni upravičena. Ako je ministristvo odredilo, da se ne sme glede izvora delati razlike pri navadnem vinu, bi ne smela delati razlike oblast tudi pri pelinkovec, ki pravzaprav ne spada med fina vina. — Opozarjam na to poslovanje svoje tovariše, da se bodo znali ogniti tej visoki trošarini, katero bom pač moral nositi iz svojega, kajti sicer bi kupljenega pelinkovca sploh ne mogel spraviti v denar.

Razširjajte »Trgovski list«!

Naš izvoz v mesecu marcu 1928.

Iz beograjskega »Privrednega Pregleda« povzamemo ločne statistične podatke o našem eksportu v marcu l. okečnega leta.

Po uradnih podatkih generalne direkcije carin je znašal izvoz v omenjenem mesecu 363.721 ton v vrednosti 503.216.740 Din, medtem ko je znašal v marcu mesecu 1927 425.865 ton v vrednosti 608.399.946 Din. Zmanjšal se je torej za 62.144 ton ali za 14,59%, po vrednosti pa za 105.183.206 Din ali za 17,29%.

Ako primerjamo važnejše predmete našega eksporta v marcu t. l. z izvozom teh predmetov v marcu preteklega leta, vidimo, da je najbolj padel izvoz koruze (manjši 2.964.367 ton v vrednosti 106,9 milijonov dinarjev), za njo izvoz pšenice (nižji za 8935 ton v vrednosti 7 milijonov dinarjev) in izvoz ostalih žitaric (manjši za 3.891 ton v vrednosti 7 milijonov dinarjev). Razen tega je znatno padel izvoz živih goved (manjši za 4073 glav v vrednosti 6 milijonov dinarjev) ter izvoz kodelje (manjši za 795 ton v vrednosti 5,8 milijonov dinarjev).

Povečal pa se je na drugi strani eksport šumarskih proizvodov, kjer zavzema prvo mesto stavbeni les (večji za 37.833 ton v vrednosti 35,1 milijonov dinarjev) ter izvoz jajc, ki je večji za 181 ton v vrednosti 11,7 milijonov dinarjev.

Za prve 3 mesece t. l. znaša naš izvoz 969.969 ton v vrednosti 1.372.470.548 dinarjev, medtem ko je prve tri mesece minulega leta znašal 1.062.005 ton v vrednosti 1.547.589.025 Din. Izvoz je torej v tem letu padel za 92.036 ton ali za 8,67%, po vrednosti pa za 175 milijonov 110.477 dinarjev ali za 11,28%.

Najvažnejši predmeti našega izvoza v mesecu marcu t. l. so bili:

	Količina	Vrednost v mil. Din
Stavbeni les	ton 145.832	110,5
Jajca	ton 4.138	71,7
Svinje	kom. 24.502	34,0
Baker	ton 1.435	28,8
Ziva goveda	kom. 10.434	27,6
Konji	kom. 5.618	13,6
Sveže meso	ton 764	10,7
Kalcijev cijanamid	ton 3.640	10,4
Hrast, pragi za žel.	kom. 195.451	9,3
Cement	ton 20.185	7,1
Kurilni les	ton 35.528	7,1
Fižol	ton 1.810	6,6
Suhe slive	kom. 1.444	6,6
Kodelja	ton 1.121	6,0
Leseni izdelki	ton 3.463	5,6
Kavstična soda	ton 678	5,8
Hmelj	ton 116	4,2
Anonijačna soda	ton 1.956	4,2
Koruzna	ton 1.385	3,6
Ostalo	ton 118.680	125,8
	ton 363.721	503,2

V procentih predstavlja vrednost stavbenega lesa 51,96% celokupne vrednosti izvoza v mesecu marcu t. l., vrednost jajc 14,25%, svinj 6,76%, bakra 5,72%, živih goved 5,49%, konj 2,62%, svežega mesa 2,12%, kalcijevega cijanamida 2,07%, hrastovih pragov za železnice 1,85% in cementa 1,14%. Skupaj predstavlja teh deset predmetov 323,3 milijona Din ali 64,25% celokupne vrednosti našega izvoza v tem mesecu.

Izvažali pa smo v sledeče države: v Italijo 83.461 ton v vrednosti 60,6 milijona dinarjev ali 54,84%, v Anglijo 11.299 ton v vrednosti 10,6 milijona Din ali 9,59%, v Madžarsko 14.882 v vrednosti 9,5 milijona Din ali 8,41%.

Jajca: v Nemčijo 1146 ton v vrednosti 20,8 milijonov Din ali 20%, v Italijo 1124 ton v vrednosti 19,1 milijona Din ali 26,63%, v Švico 923 ton v vrednosti svinje: v Avstrijo 17.123 komadov v 16,7 milijona Din ali 23,29%; vrednosti 23,4 milijona Din ali 68,82%, v Češkoslovaško 6.028 komadov v vrednosti 9,3 milijona Din ali 27,35%, v Italijo 815 komadov v vrednosti 0,7 milijona Din ali 2,05%;

sirov baker: v Nemčijo 800 ton v vrednosti 16 milijonov Din ali 55,56%, v Francijo 600 ton v vrednosti 12 milijonov Din ali 46,16%, v Avstrijo 35 ton v vrednosti 0,7 milijona Din ali 2,43%;

živa goveda: v Italijo 5.773 komadov v vrednosti 9,8 milijona Din ali 45,71%, v Avstrijo 3.290 komadov v vrednosti

9,8 milijonov Din ali 35,50%, v Grčijo 1.347 komadov v vrednosti 2,6 milijonov Din ali 9,42%;

živi konji: v Italijo 1.752 komadov v vrednosti 4,7 milijona Din ali 35,60%, v Grčijo 1.346 komadov v vrednosti 4,1 milijona Din ali 31,06%, v Avstrijo 2.102 komada v vrednosti 3,3 milijona Din ali 25%;

sveže meso: v Avstrijo 473 ton v vrednosti 6,6 milijona Din ali 61,68%, v Italijo 177 ton v vrednosti 2,5 milijona Din ali 23,36%, v Nemčijo 59 ton v vrednosti 0,8 milijona Din ali 7,54%; kalcijev cijanamid: v Avstrijo 2.227 ton v vrednosti 6,2 milijona Din ali 59,61%, v Italijo 837 ton v vrednosti 2,5 milijona Din ali 24,03%, v Češkoslovaško 565 ton v vrednosti 1,7 milijona dinarjev ali 16,34%;

hrastovi pragi za železnice: v Italijo 121.924 komadov v vrednosti 5,9 milijonov Din ali 63,44%, v Madžarsko 34.928 komadov v vrednosti 1,6 milijonov Din ali 17,20%, v Avstrijo 22.758 komadov v vrednosti 1,0 milijona Din ali 10,75%;

cement: v Egipt 8,61 ton v vrednosti 2,9 milijona Din ali 40,84%, v Maroko 2.000 ton v vrednosti 0,7 milijona Din ali 9,86%, na Kanarske otoke 1.690 ton v vrednosti 0,6 milijona Din ali 8,45%.

IZSELJENIŠKA STATISTIKA ZA LETO 1927.

Po podatkih izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je v letu 1927 izselilo iz kraljevine SHS v prekmorske države celokupno 21.976 oseb; od teh je bilo 16.852 moških in 5.124 ženskih. To pomeni, da se je naša prekmorska emigracija v prošlem letu pomnožila napram letu 1926 za 3746 oseb. Največ se jih je izselilo v Argentinijo (7127 oseb), nato v Zedinjene države (4759), v Kanado (4656), v Brazilijo (2527), v Avstralijo (1138), v Urugvaj (905), Chile (425) in druge države. Največje število izseljencev je iz Hrvaške in Slavonije in to 8596. Iz Slovenije se je lanske leto izselilo 2727, to je 12% celokupnega števila izseljencev. Tako zavzema Slovenija v tem oziru četrtlo mesto. Pred Slovenijo je po Hrvaški in Slavoniji, Vojvodina in Dalmacija. Izselilo se je največ poljedelcev in to 15.075 od celokupnega števila. Pa starosti je bilo največ izseljencev od 18 do 30 let starih in to celokupno 10.163 oseb. Izpod 18 let jih je bilo samo 3871, a čez 50 let 634 oseb. Največ izseljencev se je vkrvalo v Cherbourg (5745), za tem v Hamburgu, Genovi, Havru, Bremenu itd. V domačih lukah se je vkrvalo 959 oseb in to v Splitu.

V evropske države se je izselilo okoli 7000 oseb in to po večini sezonskih delavcev, ki so se izselili predvsem iz Srbije (2908, večina je šla v Grčijo, Bolgarijo in Evropsko Turško), nato iz Slovenije (1841), od kojih je šla večina v Avstrijo in Češkoslovaško.

Razlogi izseljevanja so bili — po navedbah komisarijata — povečini gospodarskega značaja in samo 278 oseb je navedlo druge razloge. Vsekakor je lanske leto slaba letina, kakor tudi ustavev mnogih industrijskih podjetij znatno uplivala na porast števila izseljencev.

V domovino se je vrnilo v letu 1927 iz prekmorskih držav celokupno 5763 oseb, od teh v Slovenijo 667. Med njimi je bilo mnogo takih, ki so se vrnili po nalogu oblasti, ker niso imeli potrebnih dokumentov, a naši konzulati so repatriirali na državne stroške celokupno 482 siromašnih in za delo nesposobnih izseljencev. O vrnitvi izseljencev iz evropskih držav niso zbrani statistični podatki, toda, ker gre tu v glavnem za sezonske delavce, je število takih, ki so se vrnili, v sorazmerju s številom izseljencev, mnogo večje, kot je to pri izseljencih v prekmorske države.

* * *

UKINJENA HIDROTEHNIČNA ODDELKA V SLOVENIJI.

Na predlog poljedelskega ministra je kralj podpisal ukaz, s katerim se ukine hidrotehnična oddelka v Ljubljani in Mariboru.

Osemurni delavnik.

Upravni odbor mednarodnega delovnega urada se je v Ženevi ravno kar sestal k aprilskemu zasedanju. Na dnevnem redu stoji po poslovnem odseku izdano poročilo glede revizije osemurnega delavnika. Upravni odbor bo sklepal, ali pride vprašanje izpremembe washingtonskega dogovora, ki ga je izzval angleški vladni zastopnik na februarjem zasedanju, na dnevni red mednarodne delovne konference, ki se bo vršila prihodnje leto. Vprašanje revizije osemurnega delavnika in s tem washingtonskega dogovora je tako važno, da se nikakor ne smemo čuditi, če vidimo, da vse države pazljivo zasledujejo potek ženevskega zasedanja. Anglija je z gornjim predlogom povzročila v zadnjih mesecih meddržavne spore glede ratifikacije washingtonskega dogovora.

Na konferenci v Washingtonu se je leta 1919 sklenil dogovor za splošno uveljavljenje osemurnega delavnika. Vse na tej konferenci zastopane države so stale pod vplivom obljub, ki so jih dale v teku svetovne vojne delavstvu. Udeležniki konference so računali s skorajšnjim dvigom gospodarskega blagostanja, toda kmalu se je izkazalo, da je bila ta baza slaba, da so se v tem vsi motili. Druga napaka je obstojala v dejstvu, da so delegati skoro vseh udeleženi držav za časa razprav le težko prišli s svojimi vladami v stike ali pa sploh niso mogli med razpravami dobiti direktiv svojih vlad. V kratkih štirih tednih so bila obdelana vsa vprašanja. Izdelanih je bilo tedaj 12 osnutkov in sprejeti so bili vsi predlogi. Bistveno točko dogovora je tvoril osnutek glede delovnega časa, ki se ni zadovoljil samo z 48-urnim delovnim tednom, marveč je zahteval postavno skrajšanje delovnega časa na 8 dnevni ur. Dogovor je radi nekaterih skrajno teoretičnih določb že v začetku nalletel na težkoče. Temu zlu se je pridružila še versailleska mirovna pogodba, ki je washingtonski dogovor popolnoma ovrgla.

Vprašanje ratifikacije washingtonskega dogovora glede obvezne vpeljave osemurnega delavnika je nalete lo povsod na razne težkoče. 56 držav je konvencijo podpisalo, a komaj sedem izmed njih jo je danes ratificiralo. Prvi sta bili Rumunija in Grčija. Določevanje delovnega časa pa ne odgovarja v obeh državah zahtevam dogovora. Indija je ratificirala brez pomisleka. Priznan ji je namreč bil poleg posebnih prednosti 60-urni delavnik. Sledile so Češkoslovaška, kjer predvideva delovni zakon različne izjeme; Čile, ki ne pozna nikake inspekcije dela in Bolgarija, ki nima skoro nikake industrije in ki se tudi ne drži natančnega izvajanja predpisov. Belgija je ratificirala dogovor preteklega leta pod pritiskom notranjepolitičnih razmer: socialisti so namreč stavili ratifikacijo kot predpogoj za njihov vstop v koalicijsko vlado.

Mnogo držav je ratificiralo washingtonski dogovor le pogojno. Italija, Avstrija in Litva so ratificirale s pridržkom, da stopi izvajanje konvencije v veljavo šele po ratifikaciji s strani cele vrste konkurenčnih držav. Francija hoče vpeljati določbe dogovora po ratifikaciji Anglije in Nemčije. Slednja je ratificirala pogojno in tudi izdelala zakonski osnutek glede izvrševanja washingtonskega dogovora, zahteva pa obratnih zagotovil. Angleški parlament je ratifikacijo zavrnil. Anglija je spričo tega že leta 1921 predlagala upravnemu odboru mednarodnega delovnega urada revizijo washingtonskega dogovora. Motivirala je svoj predlog z dejstvom, da je dogovor v nekaterih točkah precej pomanjkljiv in premalo elastičen. Pozneje je stopila v stike z Nemčijo, Francijo, Italijo in Belgijo, katerim je razložila svoje stališče glede revizije osemurnega delavnika. Rezultat teh stikov so bile konference delovnih ministrov omenjenih držav v Bernu in Londonu, kjer je bil dosežen sporazum, ki že sam na sebi tvori revizijo washingtonskega dogovora. Določena je namreč bila možnost razde-

litve 48 tedenskih ur na pet dni. Anglija kljub temu ni ratificirala konvencije in je spričo tega bila izpostavljena mednarodnim pritiskom. Predlog angleškega vladnega zastopnika na februarjemskem zasedanju upravnega odbora mednarodnega delovnega urada je tedaj po vsej pravici iznenadil ostale države.

Dasiravno se je Anglija vzdržala ratifikacije, je vendar edina država na svetu, ki je najbolj omejila delovni teden. Po angleških statističnih podatkih ima Anglija 54% v industriji zaposlenega delavstva, ki dela celo manj kakor 48 ur na teden; 38% ima 48-urni teden in le okoli 8% vsega angleškega delavstva dela čez 48 ur na teden. Ti ugodni delovni pogoji niso — vedno po angleških virih — vezani na postavne določbe, marveč je to sklenjeno v kolektivnih pogodbah, katere so delodajalci in delojemalci medsebojno prostovoljno podpisali. Po spomenici angleških delodajalcev od 1. julija 1927 obstoja velika prednost tega sistema v dejstvu, da je določanje delovnega časa možno samo po osebah, ki poznajo praktične potrebe določene industrijske panoge, v kateri so zaposleni. Ugotavljanje delovnega časa po tem načinu ohrani vedno ono elastičnost, ki je nujno potrebna, ako se hoče ščititi interese industrije. Spomenica nastopa zelo ostro proti ratifikaciji washingtonskega dogovora, ki nikakor ne odgovarja današnjim potrebam angleške industrije. V dogovoru omenjena intervencija države bi tedaj izpodkopala princip tarifnih pogodb, na katerih mesto bi stopili različni taktični manevri političnih strank, ki bi po vmešavanju države bile deležne raznih ugodnosti, v politične namene. Ta motivacija angleških industrijev je razburila delavstvo, ki vidi v angleškem vladnem predlogu glede revizije osemurnega delovnika predvsem kapitulacijo vlade v prid bombaznih industrijev, ki s svojimi izdelki ne morejo na svetovnem trgu uspešno konkurirati in radi tega zahtevajo podaljšanje delovnega časa.

Angleški predlog je, kakor omenjeno, vzbudil že na februarjemskem zasedanju pomisleke. Belgija se je izjavila proti vsaki reviziji. Francoski zastopnik delojemalcev Jouhaux je napovedal ostro opozicijo. Negotovost v pogledu angleških namenov je otežkočila položaj spričo okolščine, ker

vprašanje revizijskega postopanja še ni natančno razjasnjeno. Kakšen bo nadaljnji razvoj vprašanja 48-urnega delavstva, nam bodo pokazala ženevska pogajanja.

Trgovina.

Prva direktna pošiljka banan s Kanarskih otokov. V Split je dospela prva pošiljka banan s Kanarskih otokov za beograjsko tvrdko Jenny Arns. Prva pošiljka, celokupno 10 ton, je dospela kot vzorec. Če bo blago odgovarjalo zahtevam, se bo dobavljalo redno neposredno čez splitsko luko. Pošiljka je dospela s parnikom tvrdke Cosulich »Marja Washington«, a manipulacije je izvršila Jugoslovenska Expres Agencija, filijala Split.

Trgovina z vinom v Dalmaciji. Trgovina z vinom se je meseca aprila razvijala v Dalmaciji slabo. Manjše količine so se prodale v srednji in severni Dalmaciji. Cene so ostale napram prošemu mesecu neizpremenjene. Po kraju in vrsti se plača za belo vino 40 do 45, za črno 38 do 42, a za Opolo 34 do 40 Din za stopnjo Maliganda. Stanje vinogradov je povoljno. V zaščitnih mestih se trta že žvepla. V splošnem napredujejo vinogradi dobro, dasi so deževna vremena dela po vinogradih zavlačila.

Priprave za izvozno sezono. Generalna direkcija državnih železnic je izdala oblastnim direkcijam naročilo, naj se že sedaj vse pripravlja za izvozno sezono. Direkcija mora takoj predložiti poročila o stanju vagonov Generalni direkciji. Pokvarjene vagone je poslati v železniške delavnice za popravilo in je kredit za to že dovoljen. Popravila se ima izvršiti takoj, tako da bodo tekom dveh do treh mesecev vsi vagoni v popolnoma porabnem stanju.

Promet.

Vpostavitve redne paroplovne zveze med Jugoslavijo in Južno Ameriko. Paroplovno društvo Ivo Račić A. D. v Zagrebu je osnovalo redno trgovsko paroplovno zvezo med našimi lukami in Južno Ameriko. V tej službi bodo zaposlene tri do štiri ladje od približno 6/8 tisoč ton. Ladje bodo pristajale v lukah: Sušak, Šibenik, Split in Dubrovnik (po potrebi). Prevzemali se bodo večji in manjši tovari za argentinska pristanišča Buenos Aires in Rosario. Nova proga začne poslovati julija meseca in se bo čas odhoda in pristanka v posameznih lukah objavil v časopisih.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje vabi na redni letni občni zbor Gremija trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje, ki se vrši v sredo, dne 16. maja 1928 ob 10. uri predpoldne v dvorani gostilne Ferdo Škof-a v Mislinju. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika; 2. Poročilo o delovanju gremija v poslovnem letu 1927; 3. Odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora; 4. blagajniško poročilo (računski zaključek) za leto 1927; 5. Odobrenje proračuna za leto 1928; 6. poročilo računskih preglednikov; 7. poročilo delegata o delovanju zveze trgovskih gremijev in združenju za Slovenijo v poslovnem letu 1927; 8. slučajnosti in samostojni predlogi. — Načelstvo vabi vse svoje člane, da se zbora v interesu trgovstva zanesljivo udeležijo. V slučaju nesklepnosti se v smislu § 17 gremijskega pravila vrši eno uro pozneje drug občni zbor ravnotam in z istim dnevnim redom, ki pa sklepa veljavno neglede na število navzočih članov. — Načelstvo gremija trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje.

Natečaj dveh senzalskih mest pri Ljubljanski borzi. Ljubljanska borza za blago in vrednote razpisuje dve senzalski mesti za vrednote (devize, valute in efekte), ki se popolnita po potrebi. Reflektanti morajo predložiti dokaze: a) o jugoslovanskem državljanstvu; b) o polnoletnosti; c) o dosedanji neoporečnosti; d) o svobodnem oskrbovanju lastne imovine; e) o dovršenih trgovskih študijah in večletni bančno-novčarski ali mešetarski praksi; f) o mešetarskem izpitu, opravljenem z dobrim uspehom (izpit se lahko opravi tudi po eventualnem imenovanju v roku, ki ga določa pravilnik za borzne senzale); g) o znanju slovenskega in drugih jezikov. Po eventualnem imenovanju morajo položiti reflektanti kavicijo 75.000 Din. Položena kavicija ostane vezana na naslov jamstva do preteka šestih mesecev po izstopu ali odslovlitvi iz mešetarske službe. Prošnje, ki so bile vložene za že oddana tri senzalska mesta za vrednote, se bodo vpoštevale tudi pri novem natečaju. Detalirane ponudbe z navedbo referenc naj se pošljejo do dne 24. maja 1928 tajništvu Ljubljanske borze za blago in vrednote v Ljubljani, Kongresni trg šte. 9, I. nadstropje (Filharmonija), kjer se dobivajo vse nadaljnje informacije.

RAZNO.

Tečaj o prvi pomoči pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani priredi v nedeljo dne 15. maja 1928 ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Okrožnega urada, na Miklošičevi cesti št. 20, predavanje o prvi pomoči. Po predavanju se vrše popoldne praktične vaje. Ravnateljstvo Okrožnega urada prosi vsa podjetja, da pošljejo k temu predavanju osebe, ki so jih že eventuelno prijavila uradu, oziroma, ki pridejo v poštev za dajanje prve pomoči. Od pravilne prve pomoči je pogostokrat odvisna nadaljna usoda ponesrečenca. Napake pri dajanju prve pomoči povzročajo smrt ali pa veliko zmanjšanje sposobnosti za delo in zavlačujejo ozdravljenje. Zato je pričakovati, da se bodo podjetja za to predavanje interesirala. Osebam, ki se udeležijo tega predavanja v svrhu izvežbanja v dajanju prve pomoči, naj se blagovoli izstaviti legitimacijo, ki jo izročijo o priliki predavanja zastopniku Okrožnega urada.

Nov pravilnik za nabave premoga za železnice. Lastniki zasebnih premogovnikov niso bili zadovoljni z določili pravilnika za nabavo premoga za železnice in zalo se sedaj sporazumno z železniško upravo pripravljajo novi pravilnik. Ta leden se v svrhu redakcije novega pravilnika skliče konferenca zastopnikov železnic in premogovnikov.

Osnovanje nove ladjedelnice v Splitu. Med ministrstvom vojske in mornarice in ministrstvom trgovine in industrije je te dni prišlo do soglasja v tem, da se zgradi nova moderna ladjedelnica v kaštelanskem zalivu pri Splitu.

Ogromne povodnji na Norveškem. Na Norveškem so narasle vode odnesle kilometer dolg jez in voda je zalila 2700 km² zemlje. Mnogo hiš se je porušilo, druge so pod vodo in pokrite z deset metrov visokim ledom. Voda in ledovje je porušilo mnogo mostov in železniške proge. Pri Koppangu je nastala cela ledena barijera.

Arbitražna pogodba med Italijo in Turško. Listu »Neue Freie Presse« poročajo iz Angore, da je turški ministri svet odobril načrt pogodbe, kakršnega sta izdelala načelnik italijanske vlade in turški zunanji minister na svojih sestankih v Milanu. Načrt se nanaša na arbitražno pogodbo.

* * *

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Predno zaključim poglavje o Aškercu, ne morem štiti molče mimo silno netaktnih napadov, ki so v poslednjem času njegovega pesniškega ustvarjanja prihrumeli nadenj. Saj je čisto naravno, ker temelji v človeški zlobi, da se ljudje ob človeka, ki dela, radi obregajo. Dočim človeška družba trpi med sabo trote in lenuhe in jim čisto izkazuje celo velike časti, ne more mirno prenašati ljudi ustvarjajočih značajev. Vsak srednje nadarjen človek se smatra poklicanega kontrolirati jih in jih — ker mu seveda njegovo samoljubje velevala, da je k temu poklican — poučevati. Kritiko imenujejo to. Ne rečem, da bi ne bilo včasih res dobre hotne kritike; v večini slučajev pa to ni. Ona se namreč kaj rada izprevrže v zavist nad uspehi, ki so grajalcem samim nedosegljivi. V večini slučajev pa govore slepci o barvah.

Aškerc je strupene dr. Mahničeve napade že še prenašal. Bil je takrat v borbenih letih, polnih močate sile in obrambne volje. Napadi v zadnjih letih njegovega življenja so pa tega velikega proroka našega osvobodjenja navdajali s tem večjim gnjusom, kakor bolj se je zavedal, da mu ljudje, od katerih izhajajo, ni do pasu ne segajo.

26. Josip Gorup.

Ko sem leta 1876. prevzel generalni zastop bank »Slavije« v svojo režijo, imel je med tedanjimi zavarovanci največje zavarovanje Josip Gorup z Reke. Sklenil sem torej, da ga ob prvi priliki obiščem. Storil sem to leta 1877, ko me je pot pripeljala v Liburnijo. Odkočil sem na Reko ter se oglasil pri Gorupu. Sprejel me je dokaj hladno, skoro bi rekel mrzlo. Šele, ko sem mu povedal, da sem želel spoznati onega moža, ki je banki »Slaviji« takoj spočetka izkazal zaupanje ter jej naklonil do takrat največje zavarovanje, se mu je obraz malo razjasnil. Nato mi je odgovoril: »To je nekaj samoposebi umevnega; saj Slovani nikdar ne postanemo gospodarsko neodvisni, če ne bomo na narodnogospodarskem polju eden drugega podpirali. Po par konvencionalnih frazah posloviva se. Vendar mi

Gorup mrzlo reče: »Če pridete še kaj na Reko, pa me še obiščite!«

Glede na mrzli sprejem, ga seveda nisem imel volje kaj kmalu zopet obiskati. Videl sem ga pa kasneje večkrat v Ljubljani, kjer je mnogo občeval z Ivanom Vilharjem in se kasneje oženil s hčerko vladnega svetnika dr. Keesbacherja. Ze po tej njegovi poroki, dogodilo se je, da mu je požar poškodoval nekoliko sob hotela »Evropa« na Reki. Šel sem škodo pregledat in cenjevat. Ob tej priliki mi je Gorup nekako očitajoče dejal, da se mi čudi, zakaj ga od takrat, ko sem bil prvič pri njem, nisem več obiskal, češ, da sem čisto gotovo bil večkrat na poti skozi Reko. Tudi sva razpredla daljši pogovor, ki se je tikal ljubljanskih razmer in naše domače politike. Gorup se je razgrel ter mi je brez ovinkov priznal, da ga moje delovanje v narodnih društvih, kolikor o tem časniki poročajo, zlasti pa moj prvi nastop v občinskem svetu ljubljanskem, zelo veseli. Ločila sva se že skoro kot stara znanca in kadar sem od takrat prišel na Reko, nisem nikdar izpustil obiska pri njem. Dasi je imel mož še vedno ravnotisto ledeno površnost, katero sem ob prvem obisku pri njem opazil, vendar je občevanje z njim kazalo njegovo dobro srce in pa njegovo zanimanje za naše javne razmere. Zgodilo se je tako, da sva ob sestankih preresetavala jako živahno naše politične razmere in sem ob tej priliki mogel spoznati Gorupove nazore. Prepričal sem se, da je jako izobražen ter da ima sodbo, katera navadno pravo zadene, ker je o vsaki stvari razpravljal s temeljitostjo izkušenežega moža.

V tistih letih začele so se pri nas snovati posojilnice. Snovale so se večinoma z neomejeno zavezo. Gorup se je zelo vehementno izražal proti tej narodno-

Josip Gorup.

gospodarski blodnji, češ da je neomejena zaveza nevarna, ki utegne vesti k pravi katastrofi. Opozarjal me je na Angleže, ki so priznalo najboljši finančniki in narodni gospodarji in ki ne poznajo neomejene zaveze ter so pri njih vsi zavodi le »limited«. Kasnejše izkušnje pri nekaterih naših združenjih so pokazale, kako prav je imel.

Glede našega političnega boja, stal je Gorup vedno na stališču, da bi se imelo opustiti vse, kar bi netiti moglo bratovski razpor, češ da nam je neobhodno potrebno skrajno odločno nastopati proti nemškemu življu, katerega je smatral za veliko bolj nevarnega našemu narodnemu obstoju, kakor pa italijanskega, ki se z nami stika na jugu. Kadar je Gorup o tem govoril, spoznal sem v njem pravega narodnega radikala. On je z vso odločnostjo obsojal takomenovano »farsko gonjo«, ki se je začela praktikovati v »Slovenskem Narodu«. Naglašal je vedno, da je za obstanek slovenskega naroda čisto vseeno, če se imata kak fajmošter in njegova kuharica več ali manj rada; da je pa neznanstvo važno vprašanje, kako nasproti Sloventstvu nastopa nemškutarskemu življu itak že preveč naklonjena vlada. Zato naj bi se mesto farske gonje in mesto, da stika po farovških tajnostih, »Slovenski Narod« rajše intenzivnejše pečal z naklepi vlade in nemštva proti Slovincem. Stikal naj bi raje za zidovi vladnega poslopja, da izve, kakšni naklepi se tam snujejo. Pri trjeval sem mu ter sem tudi v tem smislu skušal vplivati na vodstvo uredništva »Slovenskega Naroda«. Toda vse moje prizadevanje ni imelo nobenega uspeha in tako se je, ko je časopisje nasprotne politične smeri začelo reagovati, pričelo ono divje pisanje, polno prostastva, katerega se žalibog še danadanes nahaja toliko v naši dnevni žurnalistiki, kakor menda pri nobenem drugem narodu ne. Gorup mi je očitil, zakaj proti temu ne nastopim. Ko mu povem, da sem pač skušal v tem smislu vplivati, a brez vspeha, vpraša me, če bi ne kazalo ustanoviti nov slovenski dnevnik, ki bi tudi v polemikah pisal strogo stvarno. Ponudi mi v ta namen tudi denarno podporo. Odgovoril sem mu, da je ta misel na prvi pogled sicer prikupljiva, da bi pa vedla nje izpeljava še k ljutejšim bojem na Slovenskem. Priznal mi je, da utegnem imeti prav.

(Dalje prihodnjš.)

Ljubljanska borza.

Tečaj 7. maja 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	22-89	22-95
Berlin 1 M	13-580	13-610
Bruselj 1 belga	—	7-9355
Budimpešta 1 pengő . . .	9-905	9-935
Curij 100 fr.	1093-50	1096-50
Dunaj 1 šiling	7-980	8-010
London 1 funt	276-95	277-75
Newyork 1 dolar	56-71	56-91
Pariz 100 fr.	222-65	224-65
Praga 100 kron	168-04	168-84
Trst 100 lir	298-46	300-46

S KAKŠNIMI LAPALIAMI SE NAM JEMLJE V INOZEMSTVU ZAUPANJE.

Te dni je krožila po inozemskih časopisih notica, da en del državnih nameščenecv v Beogradu ni dobil dne 1. maja t. l. svojih plač. Baje so državne blagajne prazne, minister financ pa ne pusti tiskati novih bankovcev. Dotični nameščenci bodo dobili svoje plače baje dne 15. t. m. Saj je pri našem birokratizmu, katerega ustvarjajo in vzdržujejo časi neprimerna določila zakona o državnem računovodstvu, sicer res mogoče, da se je to dogodilo, a naša finančna uprava bi si morala pravočasno izposlovati pooblastilo, da se taki dogodki, ki nas spominjajo na notice, krožeče v predvojni dobi o turških uradnikih, brezpogojno preprečijo. Finančni minister si je znal izposlovati v novem finančnem zakonu razna pooblastila. Ali bi si ne mogel izposlovati tudi pooblastila, da v primeru take zadrege s kreditno operacijo pri Narodni banki ali Poštni hranilnici prepreči take naš ugled kratače dogodke? V zadnjih osmih dneh je Narodna banka povečala obtok svojih bankovcev za 60 milijonov dinarjev. Ali bi ga ne mogla povečati še toliko, da bi en del državnih nameščenecv dobil dne 1. maja t. l. svoje plače? Skoro s sigurnostjo domnevamo, da tega dogodka, ki nam jemlje zaupanje v inozemstvu, ni so povzročile prazne blagajne, ampak le birokratizem, ki bi se po desetih letih ujedinjenja moral vendar umakniti redu v naši upravi.

VIII. Ljubljanski velesejem.

V Jugoslaviji so ljubljanski velesejmi že tako udomačeni, da jih pozna takorekoč že vsaka vas od Triglava do Ohridskega jezera. Tako je prišla ta ustanova do svoje naravne propagande. Množice, ki so obiskale Ljubljano in njene velesejme, so se vrstile domov in so naravno razširile vesti o tem, kar so videle in slišale. To je povzročilo, da so dovažali vlaki od leta do leta več obiskovalcev. Letošnji velesejem se točno po programu otvori dne 2. junija in se istotako točno zaključuje dne 11. junija. Naj že sedaj vsakdo gleda na to, da ne zaide med zamudnike, kajti letošnji velesejem bo zelo bogato založen. Zadovoljstvo nas navdaja, ko zamoremo objaviti, da so za letošnji velesejem že vsi razstavniki prostori zasedeni. Ne bo ga stanu in posameznika, ki bi na razstavnem prostoru ne prišel na svoj račun. Zbrano bo prilično vse, kar zamore zanimati našega človeka, brezkončna vrsta stvari, ki jih je človek ustvaril s trudom svojih rok in s svetlostjo svojega uma. Kaj pomeni tak nazoren pouk, tak neposreden stik z razstavljenimi vzorci, za podjetnost posameznika, si lahko mislimo. Prav dobro je, da pada velesejem letos še v šolsko leto, tako da bo šolam dana možnost mladinskega obiska in razlage pod vodstvom strokovnega učiteljstva. Na drugi strani pa si more dobaviti vsak to, kar rabi, ravno na velesejmu najceneje, ker bo razstavljeno samo najbolje blago naravnost od producentov. Legitimacije za obisk velesejma v zvezi s pravico na znižano železniško voznino bodo v kratkem dane v promet.

Francija se udeleži letošnjega Ljubljanskega velesejma od 2. do 11. junija v posebni francoski skupini. Del razstavnega blaga je že na poti, drugi del pa bo odposlan iz Pariza v prihodnjih dneh. Udeležba Francije bo zelo popolna in bo pokazala skoro vse proizvode, ki pridejo v poštev za jugoslovanski uvoz. V kratkem bomo objavili izvečke iz člankov in komunikacij francoskega časopisja glede te udeležbe, ki so zelo pomembni in bogati donos k zgodovini

razvoja gospodarskih zvez med Francijo in našo državo. Razstavljalcev bo 42.

Rumunska direkcija državnih železnic je odobrila posetnikom letošnjega junjskega velesejma v Ljubljani na vseh rumunskih železnicah 50% popust na povratku. Ugodnost velja od 6. do 15. junija za osebnost ter brzovlake na temelju legitimacije velesejma, ki mora biti pred odhodom iz Ljubljane vidirana od velesejnškega urada.

Razstavni prostor za razstavljalce VIII. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani, ki se vrši od 2. do 11. junija, je popolnoma zaseden. Na razpolago je samo še nepokrit prostor na prostem in 20 m² v tekstilnem in usnjarskem paviljonu.

TRŽNA POROČILA.

PADANJE CEN ZA ŽIVINO.

Cene za živino v vseh evropskih državah padajo. Padanje cen povzroča kmetijstvu, ki se je v zapadnih državah (v Franciji in Angliji) razvijalo v smeri živinoreje, velike težave. Poročila o angleškem kmetijstvu so jako neugodna. Preteklo leto so živinske bolezni povzročile živinoreji veliko škodo. Svinjereja se sicer povoljno razvija, a ne do naša pravega dobička, ker se vedno bolj uveljavlja nadprodukcija in na cene vpliva tudi uvoz iz Danske. Tudi na Francoskem so se kmetovalci v povojni dobi začeli na škodo poljedelstva intenzivnejše pečati z živinorejo, ki je v vojni dobi veliko trpela. Vsled tega je imela v Franciji prva povojna leta živina visoko ceno. Visoka cena je dala povod za razvoj kmetijstva v smeri živinoreje. V zadnjem letu so cene za živino v Franciji jako padle. Padec je povzročil zastoj v izvozu, ker je francoska živina vsled splošnega padca cen izgubila konkurenčnost v Angliji, v Franciji in v Švici, kamor se je v velikem številu izvažala. Prizadeti so pa s krizo tudi poljedelci. Od francoskih agrarcev so vsaj deloma zadovoljni samo vinogradniki, ker so se cene za vino dvignile.

ITALIJANSKI ŽITNI TRG.

Trst, 7. maja 1928.

V drugi polovici preteklega tedna je bilo zaznamovati močno nazadovanje pšeničnih cen, ki je izhajalo — kakor prej dviganje — iz Združenih držav. Dosedanje izkušnje kažejo, da se konsum ne sme preveč zanašati na notiranja severoameriških žitnih borz, ki stoje pod vplivom volilne kampanje Združenih držav. Republikanci, ki stoje danes na vladi, bi namreč radi imeli glasove demokratičnih farmerjev. Evropa je sledila ameriškim direktivam tudi pri nazadovanju cen. Konsum se je omejeval na nabavljanje prvovrstnih vrst. Tendence italijanskih žitnih trgov je bila v drugi polovici tedna popolnoma mlačna. Cene so nazadovale za 2 do 3 lire pri stotu. Argentinska pšenica je notirala L 144 franko vagon. V kupčiji s koruzo je razpoloženje konsuma mrtvo. Cif-ponudbe so nazadovale za sh 1 pri toni. Vagonsko blago se giblje na bazi L 105 do 107 franko vagon Trst. Termiske ponudbe so se znižale za poldrugo liro. Oves je pri neizpremenjenih cenah popolnoma mrtve. Edini predmet, ki je še vedno čvrst, je riž, ki je v preteklem tednu napredoval za 8 lir pri stotu.

Dunajski goveji sejem (7. t. m.). Dagon 3422 komadov, od tega 154 iz Jugoslavije. Pri mirnem prometu so se cene bikom in slabim živini dvignile za 5 do 10 grošev, cene ostalim vrstam pa so ostale nespremenjene. Za 1 kg žive teže notirajo: voli I. 1-50 do 1-70 (izjemno 1-75 do 1-90), II. 1-25 do 1-45, III. 0-90 do 1-20, biki 1-10 do 1-40, krave 0-80 do 1-30, slaba živina 0-65 do 0-85 šilinga.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 4. maja 1928 je bilo pripeljanih 410 svinj in 1 koza. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 125 do 150 Din komad, 7 do 9 tednov 175 do 225, 3 do 4 mesece stari 350 do 440, 5 do 7 mesecev stari 460 do 500, 8 do 10 mesecev stari 550 do 650, 1 leto stari 1000 do 1200; 1 kg žive teže 10 do 12-50, 1 kg mrtve teže 15 do 16 Din; koze komad 300 Din. Prodalo se je 288 komadov svinj in 1 koza.

Vsem cenjenim odjemalcem in posestnikom

FIAT AUTOMOBILOV

najvljudneje sporočamo, da smo se iz naših dosedanjih pisarniških prostorov in skladišča rezervnih delov na Aleksandrovi cesti št. 3

preselili

v novo urejene prostore na

Dunajski cesti št. 36

Telefoni: 2187 in 2236

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah trgovca

„**ALKO**“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

TOVARNA PERILA TRIGLAV, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica št. 8, nasproti hotela Štrukelj
priporoča veliko izbiro moškega perila po konkurenčnih cenah. — Izdeluje se tudi po naročilu.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželna pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki

na razpologo!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon št. 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, varnostni depoziti itd.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.